

TYÖELÄMÄ- JA TASA- ARVOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2007 vp

Hallituksen esitys 95. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän työsuhdetta koskevan suosituksen johdosta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 5 päivänä kesäkuuta 2007 lähettänyt työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan valmis-televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 95. Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän työsuhdetta koskevan suosituksen johdosta (HE 29/2007 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana
- hallitussihteeri Liisa Saastamoinen, työministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleiskokous hyväksyi vuonna 2006 työsuhdetta koskevan suosituksen, jonka tarkoituksena on työsuhteen olemassaolon määrittelyyn sekä työntekijöiden suojeluun liittyvän lainsäädännön kehittäminen.

Suosituksen mukaan jäsenvaltioiden tulisi edistää työsuhteessa olevien työntekijöiden suojelua kansallisella toimintapolitiikalla, joka

edellyttää, että kansallisen työläinsäädännön soveltamisalasäännöksiä määräajoin tarkastellaan uudelleen ja tarvittaessa selkiytetään.

Esityksessä ehdotetaan, että työsuhdetta koskeva suositus saatetaan eduskunnan tietoon niin, että se voidaan tarpeellisin osin ottaa huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä.

Hallituksen esityksessä tarkoitettulla kansainvälisen työjärjestön (ILO) suosituksella pyri-

tään työsuhteen olemassaolon määrittelyyn ja työntekijöiden suojeluun liittyvän lainsäädännön kehittämiseen. Jäsenvaltioiden tulee edistää työntekijöiden suojelua kansallisella toimintapolitiikalla, jolla parannetaan muun muassa työsuhteen olemassaolon toteamiseen ja määrittelyyn liittyvää opastusta, naamioitujen työsuhteiden käytön estämistä, työsuhteeseen liittyvien

riitojen ratkaisemista, työsuhdetta koskevien lakien ja määräysten noudattamista sekä työlainsäädännöllistä koulutusta.

Suomessa työsuhteen tunnusmerkeistä säädetään pakottavalla tavalla työsopimuslaissa. Lisäksi työsuhteissa sovelletaan muun muassa työaikalakia, vuosilomalakia, opintovapaalakia, yksityisyyden suojasta työelämässä annettua lakia ja työturvallisuuslakia. Käytännössä työsuhteen vähimmäisehdot määräytyvät usein alakohtaisten työehtosopimusten mukaan.

Hallituksen esityksen mukaan Suomen työlainsäädäntö vastaa suosituksen tavoitteita. Työnteon tavat ovat kuitenkin myös Suomessa viime vuosina monimuotoistuneet. Työtä tehdään yhä useammin tilanteissa, joissa työntekijän asema on hämärtynyt tai raja työntekijän ja yrittäjän välillä on epäselvä. Valiokunta korostaakin suosituksen pyrkimystä edistää työlainsäädännön soveltamisalasäännösten pitämistä ajan tasalla.

Valiokunta on käsitellyt uusien työnteon muotojen työ- ja sosiaalilainsäädännölle asettamia haasteita valtioneuvoston työelämäselonteosta antamassaan mietinnössä (TyVM 4/2005 vp). Toimintojen ulkoistamisen ja alihankinnan yleistymisen seurauksena aikaisemmin työsuhteessa tehtyä työtä suoritetaan usein yrittäjätyönä eikä siirtyminen yrittäjäasemaan aina tapahdu työntekijän aloitteesta. Työsopimuslakiin liittyvässä valvontatoiminnassa saatujen koke-

musten pohjalta tuleekin harkita, onko tarvetta lainsäädännöllä nykyistä selvemmin turvata epäitsenäisessä asemassa olevien yrittäjien asemaa.

Valiokunnan mietinnössä kiinnitettiin huomiota myös työhallinnon ja sosiaalihuollon lainsäädännöllä säädeltyjen työnteon muotojen jäämiseen työsuhteen ulkopuolelle. Eduskunta edellytti mietinnön käsittelyn yhteydessä hallituksen selvittävän, millä edellytyksillä työ- ja sosiaalilainsäädäntöön perustuvaa suojaa voitaisiin ulottaa uusiin työnteon muotoihin, kuten työharjoitteluun, työelämävalmennukseen sekä perhe- ja omaishoitoon.

Valiokunta toistaa uusista työnteon muodoista työelämäselonteon käsittelyn yhteydessä lausumansa ja kiirehtii hallituksen toimenpiteitä työ- ja sosiaalilainsäädännön kehittämiseksi niin, että uudet työnteon muodot tulevat nykyistä kattavammin niiden piiriin.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa,

että Genevessä pidetyssä Kansainvälisessä työkonferenssissa 15 päivänä kesäkuuta 2006 hyväksytty kansainvälisen työjärjestön suositus nro 198, joka koskee työsuhdetta, otetaan tarpeellisin osin huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä.

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Arto Satonen /kok	Esa Lahtela /sd (osittain)
vpj.	Jukka Gustafsson /sd	Jari Larikka /kok
jäs.	Outi Alanko-Kahiluoto /vihr	Markus Mustajärvi /vas
	Susanna Haapoja /kesk (osittain)	Paula Sihto /kesk
	Hannakaisa Heikkinen /kesk (osittain)	Katja Taimela /sd
	Anna-Maja Henriksson /r (osittain)	Tarja Tallqvist /kd (osittain)
	Arja Karhuvaara /kok	Jyrki Yrttiaho /vas (osittain)
	Merja Kuusisto /sd	vjäs. Pentti Tiusanen /vas (osittain)
	Merja Kyllönen /vas	Lenita Toivakka /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.